

12.8.2024

Asia/2

Päätettävä tässä kokouksessa

2

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun asetuksen 1 ja 4 §:n muuttamisesta

HEL 2024-009404 T 03 00 00

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon:

Lausunnonantajan näkemykset osaamiskeskusten toimialueista (1 §)

On hyvä, että esitetty aluejako noudattaa yhteistyöalue- eli YTA-jakoa. Tämä helpottaa käytännön organisoitumista ja yhteistyörakenteita sekä vahvistaa sosiaalihuollon TKKI-rakenteita sekä -työtä yhteistyöalueella.

Ruotsinkielisen osaamiskeskuksen säilyttäminen on tärkeää, ja että ruotsinkielinen osaamiskeskus tekee tiivistä yhteistyötä alueellisten osaamiskeskusten kanssa. Asetuksessa tulisi painottaa tai edellyttää ruotsinkielisen osaamiskeskuksen ja muiden toimialueiden osaamiskeskusten välistä yhteistyötä, koska ilmiöt, tutkimuskohteet ja kehittäminen ovat yhteisiä asioita kielestä huolimatta. On myös tärkeää yhdessä edistää ja vahvistaa sosiaalihuollon koulutusta eri tasoilla.

Nykytilan kuvauksessa ja säännöskohtaisissa perusteluissa on kuvattu sosiaalialan osaamiskeskukset ja niiden toimialueet. Niissä tulee mainita hyvinvointialueiden lisäksi myös Helsingin kaupunki.

Lausunnonantajan näkemykset erityisen valtioneuvoston perusteista (4 §)

Ehdotettu asetusmuutos koskien erityisen valtioneuvoston perusteita on kannatettava.

Lausunnonantajan näkemykset voimaantulosta

Olisi selkeämpää, jos muutokset astuisivat voimaan vasta 1.1.2026. Budjetointi tehdään kokonaisille vuosille ja valmisteluun jää liian vähän aikaa, jos muutos tapahtuu jo vuoden 2025 aikana. Kuten perustelumuistiossa tuodaan esille, toimivat osaamiskeskukset erilaisilla hallinnollisilla muodoilla, mikä vaatii laajaa ja yhteen sovittavaa työtä sekä yhteistoimintamenettelyjä.

Onko asetusmuutoksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia asetusmuutoksella voidaan arvioida olevan?

Helsinki pitää tärkeänä kehityssuuntana osaamiskeskusten alueellista laajentamista ja niiden roolin vahvistamista. Tämä mahdollistaisi eduskunnan hyväksymässä lausumassa edellytettyjen sosiaalihuoltoon luotavien yliopistosairaaloiden kaltaisten toimintarakenteiden kehittymisen. Valtion rahoituksen vähentäminen ei kuitenkaan tue eduskunnan hyväksymää lausumaa, jonka mukaan sosiaalihuoltoon luodaan yliopistosairaaloihin vastaavat palvelujen kehittämistä, tutkimusta ja koulutusta tukevat toimintarakenteet.

Kehysriihessä päätetyn määrärahan vähentämisen takia valtionavustuksen määrän voidaan arvioida vähenevän lähes puoleen tämän vuoden tasosta, mikä on huolestuttavaa. Sosiaalialan osaamiskeskusten lakisääteiset tehtävät eivät ole vähenemässä ja sosiaalialan osaamiskeskusten nykyisenkin rahoituksen on nähty rajoittavan toimintaa. Rahoitukseen kohdistuva yhden miljoonan euron vähennys vähentäisi merkittävästi sosiaalialan osaamiskeskusten toimintamahdollisuuksia. Vaarana on, että sosiaalialan osaamiskeskusten merkitys jää vähäiseksi niin YTA-yhteistyörakenteissa kuin valtakunnallisesti.

Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain 4 §:n mukaan osaamiskeskustoimintaa varten tulee olla sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain 3 §:ssä tarkoitetun sopimuksen mukaisesti valittu johtaja ja muuta toiminnan toteuttamiseksi tarvittavaa henkilöstöä. Nyt suunnitellulla rahoituksella ei pystytä turvaamaan riittävää vakituista henkilöstöä siten, että voitaisiin tuottaa vaikuttavaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa eikä pystytä rakentamaan yliopistosairaaloihin vastaavaa toimintaa. Riittävä toiminnan vakituinen resurssi on edellytys myös hanketoiminnan toteuttamiselle. Jos rahoituksen vähenemiseen päädytään, tulisi sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan toimintaedellytysten riittävyttä arvioida tulevina vuosina.

Siirtymäajan rahoituksen turvaamiseksi ehdotetaan, että talousarviossa vuodelle 2025 valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen sekä sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen momentilta 33.60.32 siirrettäisiin 1 000 000 euron sosiaalialan osaamiskeskusten momentille 33.60.63. Siirtymäajan lisärahoitus on tarpeen, mutta se ei ratkaise vakituisten resurssien vähäisyyttä esimerkiksi terveydenhuollon tutkimus- ja kehittämistoimintaan kohdennettuun rahoitukseen verrattuna.

Muita yleisiä huomioita asetusmuutoksesta

Järjestämislain 32 §:n mukaan hyvinvointialue vastaa alueellaan tehtävälänsä koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnasta sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet huomioiden. Hyvinvointialueet kuntia isompina toimijoina pystyvät tämän toteuttamaan.

Tästä johtuen YTA-tasoisten sosiaalialan osaamiskeskusten toimintamahdollisuudet esimerkiksi tutkimukseen perustuvien sosiaalihuollon menetelmien vahvistamisessa tulevat kasvamaan myös valtakunnallisesti. Jatkossa sosiaalialan osaamiskeskusten tehtäviä ja painotuksia tulisikin tarkastella myös lainsäädännön tasolla.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa 13.8.2024 klo 16 mennessä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun asetuksen 1 ja 4 §:n muuttamisesta. Lausunto pyydetään antamaan lausuntopalvelussa. Lausuntopyyntö on liitteenä 1, asetusluonnos liitteenä 2 ja asetuksen perustelumustio liitteenä 3.

Asiasta on saatu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n mukaan, ellei toisin ole säädetty tai määrätty, kaupungin puhevaltaa käyttää ja kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Asian periaatteellisen ja taloudellisen merkityksen ollessa vähäinen, kaupungin esitykset tai lausunnot antaa se kaupungin viranomainen, jonka tehtäviin asia kuuluu.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Jan Ihatsu, kaupunginsihteeri, puhelin: 09 310 36276
jan.ihatsu(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 26.6.2024
- 2 Lausuntopyyntö 26.6.2024, liite, asetusluonnos
- 3 Lausuntopyyntö 26.6.2024, liite, perustelumustio

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet
Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala